

Kompromisowe reformy w cieniu stagnacji gospodarki Niemiec

7.7.2026 - Aleksandra Kozaczyńska | Ośrodek Studiów Wschodnich

2 lipca rząd federalny Niemiec uzgodnił długo zapowiadany pakiet reform pod nazwą „Programu na rzecz ożywienia gospodarczego i zatrudnienia”. Dokument obejmuje 34 działania, które mają ustabilizować system zabezpieczeń społecznych, odciążyć część podatników, zwiększyć konkurencyjność najważniejszych niemieckich branż, ograniczyć biurokrację oraz uelastyczyć rynek pracy. Na obecnym etapie pakiet nie ma jeszcze charakteru ustawowego, ale polityczne porozumienie koalicji rządzącej w praktyce przesądza jego stopniową realizację.

Jednym z najważniejszych elementów reform jest zapowiedź wdrożenia do końca 2026 r. rekomendacji komisji ds. systemu emerytalnego, które zostały opublikowane w drugiej połowie czerwca br. Przewidują one m.in. powiązanie wieku emerytalnego ze wzrostem oczekiwanej długości życia (według wyliczeń mediów oznaczałoby to stopniowe dochodzenie do wieku emerytalnego 70 lat w 2091 r.) oraz wprowadzenie obowiązkowego filaru kapitałowego. Drugą istotną propozycją pakietu jest reforma podatku dochodowego, z której skorzystałyby przede wszystkim rodziny z dziećmi. Dla przykładowej rodziny z dwojgiem dzieci i łącznym dochodem 60 tys. euro brutto rocznie ulga ma wynieść ponad 600 euro rocznie od 2028 r. Finansowanie ulg mają zapewnić wyższe obciążenia dla najlepiej zarabiających.

Propozycje reform są odpowiedzią na pogarszające się tempo wzrostu gospodarczego i słabnącą konkurencyjność niemieckiego przemysłu. Pakiet będzie teraz przekładany na projekty ustaw, a po przerwie letniej reformy będą stopniowo procedowane w parlamencie. Propozycje wpisują się w szerszy kurs reform realizowany przez rząd CDU/CSU-SPD, ale ich zakres ograniczają rozbieżne wizje polityczne koalicjantów oraz obawa przed społecznymi kosztami radykalnych zmian, które wykorzystywałaby prowadząca w sondażach AfD.

Komentarz

- **Pakiet jest reakcją na pogarszającą się sytuację gospodarczą i związaną z tym presję na rządzących.** Wiosną rząd obniżył prognozę wzrostu PKB na 2026 r. o 0,8 p.p. do poziomu 0,5%, wskazując na negatywne skutki wojny w Iranie w postaci wyższych cen energii, pogorszenie konkurencyjności niemieckiej gospodarki i spadek eksportu do USA i Chin. Słabość koniunktury szczególnie dotyka przemysł: według analizy EY liczba miejsc pracy w niemieckim przemyśle była na koniec pierwszego kwartału 2026 r. o 2,3% niższa niż rok wcześniej, a od 2019 r. ubyło w sumie 341,5 tys. etatów. Pakiet reform ma w tej sytuacji przede wszystkim korygować bariery strukturalne, m.in. poprzez zniesienie części obowiązków sprawozdawczych dla firm i częściową liberalizację rynku pracy. Eksperti i przedstawiciele biznesu pozytywnie oceniają obrany kierunek zmian, jednocześnie wskazując, że skala pakietu pozostaje niewystarczająca.
- **Pakiet wzmacnia rząd CDU/CSU-SPD i dowodzi jego zdolności do wypracowywania kompromisów.** Po zeszłorocznych opóźnieniach i sporach koalicja pokazuje, że jest w stanie utrzymać reformatorską agendę. W marcu br. Bundestag uchwalił reformę świadczeń socjalnych i obecnie e procedowane są zmiany w ochronie zdrowia. Ich celem jest ograniczenie presji na wzrost składek na ubezpieczenia społeczne w warunkach pogarszającej się sytuacji demograficznej. Nowy dokument uzupełnia wcześniejsze działania rządu i wskazuje na obranie strategii stopniowych korekt, rozciągniętych w czasie w miejsce szeroko zakrojonych pakietów

reform.

- **Punktowy i kompromisowy charakter dokumentu ujawnia ograniczone pole manewru rządu wynikające z różnic programowych.** Wątpliwości budzą m.in. ponowne otwarcie kwestii świadczeń socjalnych krótko po uchwaleniu reformy świadczenia obywatelskiego (zob. [Czekając na reformy. Przyszłość niemieckiego państwa socjalnego](#)), a także nadmierna koncentracja na kontrowersyjnych społecznie i niewiele wnoszących do poprawy sytuacji gospodarczej zmianach, takich jak likwidacja możliwości uzyskania zwolnienia lekarskiego w wyniku konsultacji telefonicznej. Ostrożność w przeprowadzaniu głębszych zmian wynika zarówno z różnic programowych między chadekami a socjaldemokratami, jak i z niskiego poparcia dla koalicji (jedynie 13% badanych jest zadowolonych z pracy rządu federalnego) oraz obaw przed dalszym wzrostem popularności AfD w razie niepowodzenia reform. Na poziomie partyjnym poparcie dla CDU/CSU wynosi bowiem 22%, dla SPD - 12%, a dla AfD - 27% (ARD Infratest dimap z lipca br.).
- **Największy rozdźwięk między zapowiedziami a treścią pakietu widać w obszarze finansów publicznych i podatków.** W dokumencie brakuje konkretnych propozycji konsolidacji napiętego budżetu federalnego, a reforma podatku dochodowego jest mniej ukierunkowana na osoby o niskich i średnich zarobkach - jak obiecywano jeszcze w umowie koalicyjnej z wiosny 2025 r. - a premiuje przede wszystkim rodziny z dziećmi. Krytycy zarzucają ponadto, że podwyższenie stawek podatkowych jest w rzeczywistości politycznym wybiegiem - jesienią br. i tak zostanie dokonana korekta skali podatkowej związanej z tzw. zimną progresją, czyli sytuacją, w której wzrost płac nominalnych wynikający z inflacji przesuwa podatników do wyższych progów podatkowych (nawet jeśli siła nabywcza tych wynagrodzeń spada). Oznacza to, że część ulg prawdopodobnie pokryje się z korektą i ich efekt dla podatników będzie ograniczony. W zamian jednak koszt reformy dla budżetu federalnego pozostanie relatywnie niewielki.

<https://www.osw.waw.pl/pl/publikacje/analizy/2026-07-07/kompromisowe-reformy-w-cieniu-stagnacji-gospodarki-niemiec>